DOMSTOLENS DOM (sjunde avdelningen)

den 13 december 2007 *

I mål C-526/06,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 234 EG, framställd av Hoge Raad der Nederlanden (Nederländerna) genom beslut av den 22 december 2006, som inkom till domstolen den 27 december 2006, i målet

Staatssecretaris van Financiën

mot

Road Air Logistics Customs BV,

meddelar

DOMSTOLEN (sjunde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden U. Lõhmus (referent) samt domarna J. Klučka och A. Ó Caoimh,

* Rättegångsspråk: nederländska.

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer,

justitiesekreterare: R. Grass,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Road Air Logistics Customs BV, genom K. Winters, advocaat och genom J. Hollebeek, adviseur,

— Nederländernas regering, genom H.G. Sevenster och C. ten Dam, båda i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom J. Hottiaux, i egenskap av ombud, biträdd av F. Tuytschaever, avocat,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 236.1 första stycket i rådets förordning (EEG) nr 2913/92 av den 12 oktober 1992 om inrättandet av en tullkodex för gemenskapen (EGT L 302, s. 1; svensk specialutgåva, område 2, volym 16, s. 4) (nedan kallad tullkodexen).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan Staatssecretaris van Financiën och bolaget Road Air Logistics Customs BV (nedan kallat Road Air) angående en ansökan om återbetalning av tull.

De gemenskapsrättsliga bestämmelserna

3 Enligt artikel 20.1 i tullkodexen gäller följande:

"Den tull som lagligen skall betalas om en tullskuld uppstår skall grundas på Europeiska gemenskapernas tulltaxa."

4 Bestämmelserna om uppkomst av en tullskuld återfinns i kapitel 2 i avdelning VII i tullkodexen. I dessa bestämmelser anges bland annat vilka omständigheter som medför att en tullskuld uppkommer, vilka personer som skall vara gäldenärer och vid vilken tidpunkt och plats skulden uppkommer.

5 I artikel 203 i tullkodexen föreskrivs följande:

"1. En tullskuld vid import uppkommer genom

— olagligt undandragande från tullövervakning av importtullpliktiga varor.

2. Tullskulden uppkommer i det ögonblick då varorna undandras från tullövervakning.

..."

6 Enligt artikel 214.1 i tullkodexen gäller följande:

"Om inte annat uttryckligen föreskrivs i denna kodex och utan att tillämpningen av punkt 2 påverkas, skall beloppet av importtullarna eller exporttullarna för en vara bestämmas utifrån de taxeringsgrunder som är tillämpliga på varan vid den tidpunkt då den tullskuld som hänför sig till denna vara uppkommer."

7 I artikel 215 i tullkodexen, i dess lydelse före den 10 maj 1999, anges följande:

"1. En tullskuld anses uppkomma på den plats där de omständigheter inträffar som förorsakar skulden.

2. När det inte är möjligt att fastställa den plats som avses i punkt 1, skall tullskulden anses ha uppkommit på den plats som tullmyndigheterna konstaterar vara den plats där omständigheterna kring varorna är sådana att en tullskuld uppkommit.

3. Om ett tullförfarande inte har avslutats för varor, skall tullskulden anses ha uppkommit på den plats där varorna

— hänfördes till detta tullförfarande, eller

— införs till gemenskapen enligt detta förfarande.

4. Om de upplysningar som är tillgängliga för tullmyndigheterna gör det möjligt för dem att fastställa att tullskulden redan hade uppkommit då varorna fanns på en annan plats vid ett tidigare tillfälle, skall tullskulden anses ha uppkommit på den plats som kan fastställas vara den plats där varorna befann sig, då förekomsten av en tullskuld tidigast kan fastställas."

8 Genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 955/1999 av den 13 april 1999 om ändring av förordning nr 2913/92 vad gäller förfarandet för extern transitering (EGT L 119, s. 1) har texten i artikel 215 i tullkodexen från och med den 10 maj 1999 ersatts med en ny, som inte innebär några större förändringar jämfört med den tidigare. Artikel 215.1–215.3 i den tidigare lydelsen har blivit artikel 215.1 i

dess nya lydelse, medan den tidigare artikel 215.4 har blivit den nya artikel 215.2. En ny punkt 3 har dock införts, vilken har följande lydelse:

"De tullmyndigheter som avses i artikel 217.1 är tullmyndigheterna i den medlemsstat där tullskulden har uppkommit eller anses ha uppkommit i enlighet med bestämmelserna i denna artikel."

9 I artikel 236.1 första stycket föreskrivs följande:

"Import- eller exporttullar skall återbetalas i den utsträckning som det fastställs att tullbeloppet då tullen betalades inte var det som lagligen skulle betalas eller att beloppet har bokförts i strid med artikel 220.2."

10 I artikel 378.1 i kommissionens förordning (EEG) nr 2454/93 av den 2 juli 1993 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EEG) nr 2913/92 om inrättandet av en tullkodex för gemenskapen (EGT L 253, s. 1; svensk specialutgåva, område 2, volym 10, s. 1) (nedan kallad tillämpningsförordningen) anges följande:

"Om försändelsen inte har uppvisats på bestämmelsekontoret och platsen för överträdelsen eller oegentligheten inte kan fastställas och om inte inom den period som fastställs i artikel 379.2 bevis kan framläggas på ett för tullmyndigheterna tillfredsställande sätt, antingen för att transiteringen genomförts på ett regelmässigt sätt eller på vilken plats överträdelsen eller oegentligheten verkligen begicks, skall denna överträdelse eller denna oegentlighet, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 215 i kodexen, anses ha begåtts

— i den medlemsstat som avgångskontoret tillhör,

eller

— i den medlemsstat som transiteringskontoret vid införselplatsen till gemenskapen tillhör, till vilket transiteringsintyg har ingetts."

11 I artikel 379 i tillämpningsförordningen föreskrivs följande:

"1. Om en sändning inte har uppvisats vid bestämmelsekontoret och den plats där överträdelsen eller oegentligheten begicks inte kan fastställas, skall avgångskontoret underrätta den huvudansvarige om detta så snart som möjligt och i varje fall före slutet av den elfte månaden efter den dag då deklarationen för gemenskapstransitering registrerades.

2. Den underrättelse som avses i punkt 1 skall särskilt ange den tidsfrist inom vilken bevis antingen för att transiteringen genomförts på ett regelmässigt sätt eller om på vilken plats överträdelsen eller oegentligheten verkligen begicks skall framläggas för avgångskontoret på ett för tullmyndigheterna tillfredsställande sätt. Den tidsfristen skall vara tre månader från dagen då den underrättelse som avses i punkt 1 lämnades. Om detta bevis inte har lämnats vid utgången av den tidsfristen, skall den behöriga medlemsstaten vidta åtgärder för att driva in de tullar och andra avgifter som är tillämpliga. Om avgångskontoret inte ligger i den medlemsstaten skall avgångskontoret genast underrätta denna medlemsstat."

Tvisten vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

12 Under tiden mellan april 1998 och oktober 1999 avgav Road Air totalt 31 deklarationer för olika uppdragsgivare avseende intern och extern gemenskapstransitering och upprättade i detta syfte tulldeklarationer av typerna T1 och T2. I samtliga deklarationer angavs Roosendaal (Nederländerna) vara avgångstullkontor.

13 Bland de transporter för vilka ett fullständigt tullförfarande inte skett avsåg tre stycken extern gemenskapstransitering med ett bestämmelsetullkontor som var beläget i en annan medlemsstat än Nederländerna. Beträffande två av transporterna kunde bestämmelsetullkontoret konstatera att en brist förelåg. Beträffande den tredje transporten mottog avgångstullkontoret inte det femte exemplaret av deklaration T1.

14 Mellan den 24 juni 1999 och den 18 juli 2001 delgav skatte- och tullmyndigheten i Roosendaal (nedan kallad tullmyndigheten), på grundval av dessa tre transporter, Road Air betalningsanmodanden avseende tull, till följd av överträdelse av reglerna om gemenskapstransitering. Tvärtemot vad som föreskrivs i artikel 379 i tillämpningsförordningen nämndes i de underrättelser som delgavs Road Air inte att företaget hade möjlighet att lägga fram bevis för på vilken plats överträdelsen eller oegentligheten verkligen hade begåtts.

15 Den 16 november 2001 ansökte Road Air med stöd av artikel 236 i tullkodexen om återbetalning av de tullar som betalats in och av de böter som ålagts genom nämnda betalningsanmodanden. Tullmyndigheten avslog dessa ansökningar. Efter klagomål fastställdes detta avslagsbeslut genom beslut av den 15 november 2002.

16 Den 10 december 2002 väckte Road Air talan mot sistnämnda beslut vid Gerechtshof te Amsterdam (överrätten i Amsterdam). Genom dom av den 16 januari 2004 biföll nämnda domstol talan delvis.

17 Staatssecretaris van Financiën väckte kassationstalan mot Gerechtshof te Amsterdams dom vid Hoge Raad der Nederlanden. Road Air väckte anslutningstalan.

18 Den hänskjutande domstolen har påpekat att Gerechtshof te Amsterdam konstaterade att Road Air faktiskt inte hade beviljats någon tidsfrist på tre månader för att lägga fram bevis för på vilken plats överträdelsen eller oegentligheten verkligen begicks. Följaktligen iakttog tullmyndigheten inte sin skyldighet enligt artikel 379 i tillämpningsförordningen och hade därmed ingen rätt att kräva in tullarna i fråga i målet vid den nationella domstolen. Gerechtshof te Amsterdam drog av detta slutsatsen att de belopp som nämndes i de betalningsanmodanden som tillsänts den berörda parten inte var det som lagligen skulle betalas i den mening som avses i artikel 236.1 i tullkodexen.

19 Hoge Raad der Nederlanden fann emellertid att det inte med tillräcklig säkerhet går att slå fast, utifrån EG-domstolens rättspraxis, att Gerechtshof te Amsterdams resonemang är välgrundat. Hoge Raad frågade sig framför allt om principerna i dom av den 20 oktober 2005 i mål C-247/04, Transport Maatschappij Traffic (REG 2005, s. I-9089), är tillämpliga i detta fall.

20 Under dessa omständigheter beslutade Hoge Raad der Nederlanden att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfråga till domstolen:

"Skall uttrycket 'inte var det som lagligen skulle betalas' i artikel 236 i gemenskapens tullkodex tolkas så, att det även omfattar den situationen att platsen för tullskuldens

uppkomst inte fastställts i överensstämmelse med bestämmelserna härom i tillämpningsförordningen för tullkodexen?"

Prövning av tolkningsfrågan

21 Den hänskjutande domstolen har ställt tolkningsfrågan för att få klarhet i huruvida artikel 236.1 första stycket i tullkodexen skall tolkas så, att den omständigheten att den nationella tullmyndigheten inte fastställt platsen för tullskuldens uppkomst i enlighet med artikel 379 i tillämpningsförordningen medför att tullbeloppet inte är det som lagligen skall betalas.

22 Domstolen erinrar inledningsvis om att den i sin dom i det ovannämnda målet Transport Maatschappij Traffic, punkt 29 och domslutet, slagit fast att importtullar eller exporttullar enligt artikel 236.1 första stycket i tullkodexen lagligen skall betalas när en tullskuld har uppkommit under de förutsättningar som anges i kapitel 2 i avdelning VII i tullkodexen, och när detta tullbelopp har kunnat fastställas med tillämpning av den gemensamma tulltaxan i enlighet med bestämmelserna i avdelning II i tullkodexen.

23 Det framgår av begäran om förhandsavgörande att Hoge Raad der Nederlanden har ställt sin tolkningsfråga mot bakgrund av denna rättspraxis. Hoge Raad har frågat huruvida den omständigheten att artikel 215 i tullkodexen ingår i kapitel 2 i avdelning VII kan innebära att när något av villkoren i samband med fastställelse av platsen för den överträdelse eller oegentlighet som ger upphov till en tullskuld inte är uppfyllt, är det kriterium som framgår av ovan i punkt 22 i denna dom nämnda rättspraxis inte uppfyllt.

24 Enligt Road Air framgår det ovedersägligen av tullkodexens systematik att alla bestämmelser i kapitel 2 i avdelning VII, bland annat de om fastställande av platsen för tullskuldens uppkomst, är oundgängliga för att kunna slå fast att en skuld har uppkommit.

25 Det påståendet kan inte godtas. I artiklarna 201–205 och 209–211 i nämnda kapitel 2 i tullkodexen anges olika omständigheter som kan ge upphov till en tullskuld. I de bestämmelserna preciseras, för respektive fall, den tidpunkt då tullskulden uppkommer. Det går inte att dra den slutsatsen, vare sig av någon bestämmelse i nämnda kapitel eller av tullkodexens systematik, att en tullskuld inte alls uppkommer om det inte har fastställts på vilken plats denna skuld har uppkommit, vilket regleras i artikel 215 i tullkodexen och i tillämpningsförordningen.

26 Det framgår av lydelsen av nämnda artikel 215 och av artiklarna 378 och 379 i tillämpningsförordningen samt av domstolens rättspraxis att fastställandet av platsen där tullskulden uppkom gör det möjligt att peka ut vilken medlemsstat som är behörig att kräva in tullarna (se, för ett liknande resonemang, dom av den 21 oktober 1999 i mål C-233/98, Lensing & Brockhausen, REG 1999, s. I-7349, punkt 30). Av detta följer att även om artikel 215 i och för sig återfinns i kapitel 2 i avdelning VII i tullkodexen, innehåller den inte något av villkoren för att en tullskuld skall uppkomma. Syftet med den bestämmelsen är att fastställa den territoriella behörigheten vid uppbörd av tullskulden.

27 Vad gäller uttrycket "lagligen skall betalas" avser detta, enligt artiklarna 20.1 och 214.1 i tullkodexen, beloppet för importtullarna eller exporttullarna för en vara, vilka bestäms utifrån de taxeringsgrunder som är tillämpliga på varan vid den tidpunkt då den tullskuld som hänför sig till denna vara uppkommer. När en omständighet som ger upphov till en tullskuld inträffar, kan det tullbelopp som skall betalas följaktligen bestämmas genom att tillämpa gemenskapernas tulltaxa.

28 Det framgår av handlingarna i akten och av de yttranden som ingetts till domstolen att varorna i fråga i målet vid den nationella domstolen inte nått sin bestämmelseort och att det är ostridigt att det förekommit oegentligheter i samband med transiteringen. Enligt domstolens rättspraxis uppkommer enligt artikel 203.1 i tullkodexen alltid en tullskuld vid en oegentlighet som är att betrakta som olagligt undandragande från tullövervakning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 11 juli 2002 i mål C-371/99, Liberexim, REG 2002, s. I-6227, punkt 52).

29 Av detta följer att i en situation där tullskulden har uppkommit enligt artikel 203.1 i tullkodexen och där det är möjligt att fastställa beloppet för importtullarna utifrån de taxeringsgrunder som är tillämpliga på de varor som omfattas av gemenskapernas tulltaxa skall detta belopp, mot bakgrund av den ovannämnda domen Transport Maatschappij Traffic, lagligen betalas i den mening som avses i artikel 236.1 i tullkodexen, även om den nationella tullmyndigheten inte har fastställt platsen där tullskulden uppkom i enlighet med artikel 379 i tillämpningsförordningen.

30 För att ge den hänskjutande domstolen ett användbart svar kan dock konstateras att den omständigheten att det inte har fastställts på vilken plats en tullskuld har uppkommit visserligen inte hindrar att denna skuld uppkommer, men den obligatoriska underrättelse till den huvudansvariga om tidsfristen på tre månader som föreskrivs i artikel 379.2 i tillämpningsförordningen är emellertid en förutsättning för att tullmyndigheterna skall få uppbära skulden (se, analogt, dom av den 20 januari 2005 i mål C-300/03, Honeywell Aerospace, REG 2005, s. I-689, punkt 23).

31 Domstolen har redan slagit fast att det framgår av ordalydelsen av artiklarna 378.1 och 379.2 i tillämpningsförordningen att den underrättelse som avgångskontoret skall lämna till den huvudansvarige, beträffande den tidsfrist inom vilken bevis skall läggas fram, är obligatorisk och skall föregå indrivningen av en tullskuld (se, för liknande resonemang, domarna i de ovannämnda målen Lensing & Brockhausen, punkt 29, och Honeywell Aerospace, punkt 24, samt dom av den 8 mars 2007 i mål C-44/06, Gerlach, REG 2007, s. I-2071, punkt 33).

32 Domstolen har dessutom konstaterat att denna tidsfrist syftar till att skydda den huvudansvariges intressen genom att denne medges en frist på tre månader för att, i förekommande fall, lägga fram bevis för att transiteringen genomförts på ett regelmässigt sätt eller avseende den plats där överträdelsen eller oegentligheten verkligen begicks (se, för liknande resonemang, dom av den 14 november 2002 i mål C-112/01, SPKR, REG 2002, s. I-10655, punkt 38, av den 14 april 2005 i mål C-460/01, kommissionen mot Nederländerna, REG 2005, s. I-2613, punkt 62, och domen i det ovannämnda målet Gerlach, punkt 34).

33 Härav följer att den medlemsstat som avgångskontoret tillhör kan driva in importtullar endast såvida den har underrättat den huvudansvarige om att denne har tre månader på sig att lägga fram de begärda bevisen och dessa bevis inte har lagts fram inom fristen (se, för ett liknande resonemang, domarna i de ovannämnda målen Lensing & Brockhausen, punkt 31, och Gerlach, punkt 35).

34 Europeiska gemenskapernas kommission har därvid med rätta påpekat att ett åsidosättande av artikel 379 i tillämpningsförordningen medför att tullmyndigheten inte är behörig att driva in tullen.

35 Av vad som anförts följer att svaret på den ställda tolkningsfrågan är att artikel 236.1 första stycket i tullkodexen skall tolkas så, att den omständigheten att den nationella tullmyndigheten inte fastställt platsen för tullskuldens uppkomst i enlighet med artikel 379 i tillämpningsförordningen inte medför att tullbeloppet inte är det som lagligen skall betalas.

36 Den medlemsstat som avgångskontoret tillhör kan emellertid driva in importtullar endast såvida den i enlighet med artikel 379.2 i tillämpningsförordningen har underrättat den huvudansvarige om att denne har tre månader på sig att lägga fram de begärda bevisen och bevisen inte har lagts fram inom denna frist.

Rättegångskostnader

37 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (sjunde avdelningen) följande:

Artikel 236.1 första stycket i rådets förordning (EEG) nr 2913/92 av den 12 oktober 1992 om inrättandet av en tullkodex för gemenskapen skall tolkas så, att den omständigheten att den nationella tullmyndigheten inte fastställt platsen för tullskuldens uppkomst i enlighet med artikel 379 i kommissionens förordning (EEG) nr 2454/93 av den 2 juli 1993 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EEG) nr 2913/92 inte medför att tullbeloppet inte är det som lagligen skall betalas.

Den medlemsstat som avgångskontoret tillhör kan emellertid driva in importtullar endast såvida den i enlighet med artikel 379.2 i förordning nr 2454/93 har underrättat den huvudansvarige om att denne har tre månader på sig att lägga fram de begärda bevisen och bevisen inte har lagts fram inom denna frist.

Underskrifter